

DE ZOOGENOEMDE LIEBIG'SCHE KOELER.

In de *Berliner Berichte* iets opzoekend, vond ik in Jaarg. 1896, p. 69, een mededeeling van KAHLBAUM over dit bekende toestel met een afbeelding, overgenomen uit een dissertatie van C. E. WEIGEL: *Observationes chemicæ et mineralogicæ*, verdedigd te Göttingen, d.d. 25 Maart 1771. Het blijkt daaruit dat deze koeler, dien WEIGEL eerst van blik, doch twee jaar later ook van glas bezigde, nagenoeg geheel dezelfde inrichting had als de nog thans gebruikelijke zoogen. LIEBIG'SCHE.

Ondertusschen heeft laatstgenoemde geen schuld aan die min juiste benaming; hij beschreef den koeler voor 't eerst in 1843 in zijn »Handbuch der Chemie mit Rücksicht auf die Pharmacie« en wel onder den naam van »GÖTTLING'SCHE Kühlapparat«. LIEBIG noemde den koeler zoo, omdat hij de beschrijving daarvan gevonden had in den Almanak voor 't jaar 1794 »für Scheidekünstler und Apotheker«, uitgegeven door prof. S. A. GÖTTLING te Jena.

Doch ook deze laatste heeft zich aan geen plagiaat schuldig gemaakt, want aan zijn beschrijving laat hij de volgende woorden voorafgaan: »ik heb zeer dikwijls gelegenheid gehad verschillende werkplaatsen van pharmaceuten te bezoeken en vond daarbij tot mijn verbazing, dat men van het zoo doelmatig en nuttig koeltoestel van prof. WEIGEL nog in 't geheel geen gebruik maakt«.

Het is dus toeval, dat aan den eigenlijken uitvinder, die sedert 1775 hoogleeraar was in botanie en chemie te Greifswald en een der eersten in Duitschland die het systeem van LAVOISIER aannam, de eer ontging die hem toekwam.

Overigens laat zich zulk een verkeerde benaming wel aanwijzen, maar niet meer verdringen, en zal men den koeler naar LIEBIG blijven noemen, evenals men b.v. den metronoom steeds naar den Duitscher MÄLZEL noemt en niet naar den eigenlijken uitvinder, den amsterdamschen mechanicus WINKEL; de in de natuurwetenschappen gebruikelijke thermometerschaal niet naar STRÖMER, maar naar CELSIUS, enz.

R. S. Tj. M.
